

STUDENTEN WEEKBLAD

20e JAARGANG.
No. 12.

HOOFDREDACTEUR: E. J. GRATAMA SZN.
REDACTEUREN: B. D. H. TELLEGEN J. AZN., MEJ. E. G. F. W. VAES,
G. J. DE GLEE, W. H. MUNNICH, S. NOYON, W. J. G. PAARDEKOOPER.
VAST MEDEWERKER VOOR DE RUBRIEK MUZIEK: C. C. J. DE L'ESPINASSE.
ORGAAN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR STUDIEBELANGEN.

DINSDAG
15 JAN. 1918.

DIT BLAD VERSCHIJNT DONDERDAGS, BEHALVE IN DE VACANTIËN. DE ABONNEMENTSPRIJS IS / 4,— P. JAAR, WAAROVER VÓÓR DE KERSTVACANTIE WORDT BESCHIKT. DE JAARGANG LOOPT VAN 1 OCTOBER TOT 30 SEPTEMBER. DE PRIJS DER ADVERTENTIËN IS 15 CTS. PER REGEL.

TECHNISCHE BOEK-
HANDEL EN DRUKKERIJ
J. WALTMAN JR., DELFT

INZENDINGEN TE BEZORGEN VOOR
MAANDAGMIDDAG 4 UUR AANHET
REDACTIE-ADRES: KOORNMARKT 62

Inhoud.

Voor de Delftsche Wereld.

Vereenigingsleven.

Delftsche Stud. Nat. Wetensch. Vereen. „Christiaan Huygens.”
Bestuurssamenstelling en Lezing.
De lezing van Prof. Julius.

Gedachten en Gedichten.

Van verre reizen.
Jeremiaden, door Belial.
Twee vrome horens tegader, door A. F. de Graaff.

Feuilleton.

De Spoorstudent.

Technische Hoogeschool.

Begin van Colleges en Oefeningen.
Cursus 1917—1918.
Mededeelingen.

De Technische Hoogeschool gedurende het studiejaar 1916-'17.

Rede uitgesproken op den 8en Januari 1918 door den Rector-Magnificus, Prof. J. C. Lijxhoorn, w. i.

VOOR DE DELFTSCHE WERELD.

Bij de intrede van het nieuwe jaar een woord over de geest van het S. W., de zoozeer gelaakte geest van ons Studenten Weekblad. Wat toch zijn de bezwaren die men daartegen opwerpt? Scherp heet men de critiek, scherp de oordeelen die de Redactie tusschen de druppeltjes door met een enkel woord heet te vellen. Scherp en onaangenaam, dat is de geest der S. W.-redactie. En waaraan schrijft men dit toe?

Aan een overgrote mate van intellect en jalouzie. Jalouzie, omdat de leden der redactie eenvoudige, doodgewone studenten zijn, die met wangunst opzien tegen de mannen die iets grootsch bereiken in de studentenwereld.

Een intellect, het zoozeer gesmade intellect dat zich boven anderen durft verheffen, dat het waagt oordeelen te vellen en aan te vallen, waar het hiertoe niet gerechtigd is.

Het kan zijn dat er van die critiek iets waar is, het kan zijn dat de geschriften der Redactie bij de lezers de indruk van onaangename scherpte wekken maar de oorzaken waaraan men dit toeschrijft zijn de ware niet. Dat de Redactie haar pennen dikwijls wat scherpt, komt omdat zij gelooft dat de studenten-maatschappij wel een stootje velen kan en dat haar ook dikwijls wel een prik toekomt. Zij houdt vele schrobberingen voor rechtvaardig. En bovendien gelooft zij, dat een S. W. met een enkele hatelijke of geplaatste opmerking veel leesbaarder wordt. Van opzettelijk menschen in hun heiligste gevoelens willen kwetsen is geen sprake. Van onbezonnen afbreken evenmin. Nooit is haar leuze geweest: Doe kwaad en zie niet om.

Maar zij zal zich waarlijk nooit schamen om eens een enkel hartig woordje in het midden te brengen.

Hoe wordt de geest van een studentenblad bepaald? Door de critiek die het positief en negatief levert. Positief door de artikelen die er door de Redactie ingeschreven worden en die zich in de studentenwereld bewegen, negatief door de stukken, die de Redactie weigert op te nemen. Wat dit laatste aangaat moet men de Redactie vrij laten, dat is haar werk en dat gaat niemand aan, daarvoor is zij Redactie. Wat de critiek op ingezonden stukken enz. betreft, de Redactie tracht om zoo veel mogelijk opbouwend te werk te gaan.

Critiek over een boek, een tooneelstuk, enz. zal trachten op te wekken tot le- en of gaan zien, anders zal men haar liever ongeschreven laten. Uit een ingezonden stuk of iets wat in Delft gebeurd is zal men bij eventueele critiek trachten het goede te halen. Maar daarnaast, wij herhalen het, zullen wij ons niet ontzien de fouten te laken en het in ons oog verkeerde aan te vallen.

Hier is volkomen open kaart gespeeld. Een ieder moet het met ons eens zijn. Er is geen kwestie van terugkrabbelen, laat niemand dat beweren, het is onze bedoeling het S. W. naar ons beste weten, geleid door ons eigen oordeel en dat der lezers, zodt te redigeeren, dat het een blad wordt, waardig een getrouwe afspiegeling te zijn van het doen en laten der studenten, waar zij optreden, alleen of voor hun vereenigingen — in onze goede oude stede.

VEREENIGINGSLEVEN.

Delftsche Studenten Natuurwetenschappelijke Vereeniging „Christiaan Huygens”

Het Bestuur heeft zich als volgt samengesteld:

W. F. E. van Hasselt, Voorzitter.
M. de Bussy, Secretaris.

Van Leeuwenhoeksingel 36.

**LEZING op Donderdag 17 Januari, te 7.30 in de
Bibliotheek der T. H. (ingang Verwersdijk).**

Spreker: Prof. Dr. W. H. JULIUS, Utrecht.

Onderwerp: „De verschijnselen op de zon”.

Met lichtbeelden.

Leden T. G. hebben vrijen toegang.

De Secretaris:
M. DE BUSSY.

Van Leeuwenhoeksingel 36.

De lezing van Prof. Julius.

Den 17^{en} Januari (Donderdag) zal Prof. Dr. W. H. Julius uit Utrecht voor de vereeniging „Christiaan Huygens” een lezing houden over de verschijnselen op de zon.

Daar er in Delft velen zijn die niet weten, dat prof. Julius de opsteller is van een theorie over die verschijnselen, die den laatsten tijd veel ingang heeft gevonden, diene het volgende ter inleiding.

Bij de hypothesen over de zon kan men twee uitersten vaststellen; de hypothesen van 't eene uiterste zijn gegrondvest voornamelijk op de onmiddellijke waarnemingen en op algemeene natuurkundige begrippen. die van het andere uiterste, die dikwijls uitgaan van natuurkundigen, vinden meer hun grond in natuurkundige onderzoekingen en berekeningen. Tot de eerstgenoemde behooren de oudste hypothesen, die eerst omstreeks het midden van de vorige eeuw een vorm aannamen, die hen in overeenstemming deed zijn met de tegenwoordige natuurkundige begrippen. Eerst van dien tijd dagteekent de groote vooruitgang van onze kennis van de zon, voornamelijk dank zij de uitvinding der spectraal-analyse. Al spoedig bleek het daarbij, dat het niet mogelijk was aan te nemen, dat de verschijnselen, die

men meende te zien, zich werkelijk voordeden. Om een voorbeeld te noemen: de snelheden, die zich oogenschijnlijk voordoen bij de voortplanting der protuberanten, die men vroeger als erupties beschouwde, zijn te groot om zich in de stof te kunnen voordoen, zoodat het noodzakelijk was andere verklaringen te zoeken voor de verschijnselen, die den indruk van die snelheid geven. De intusschen op aarde waargenomen lichtverschijnselen te voorschijn geroepen door kathode- en kanaalstralen konden hierbij goede diensten bewijzen. Zoodoende week men dus reeds af van dat, wat de rechtstreeksche waarneming opdrong.

Hetzelfde doet zich in nog sterker wijze voor bij het verschijnsel van de scherpe zonerand. Zelfs bij gebruik van de grootste vergrotingen behoudt de zonerand een volkomen scherpte, welke waarneming lastig te rijmen is met de opvatting, dat de zon een gasmassa zou zijn. Schmidt toonde aan (1891) dat de scherpte van de zonerand het gevolg kan zijn van een zeer sterke buiging der lichtstralen in de (zeer dichte) zonneatmosfeer. Hij stelde zich een eigenlijke lichtuitstralende kern voor van kleinen diameter, die door ons vergroot gezien wordt door de sterke refractie in de gasmassa, evenals een licht in een bol van kristallen geplaatst ons die geheele bol licht-uitstralend doet voorkomen. Schmidt staaft deze bewering met een berekening, waarvan ieder de juistheid moest erkennen; zijn hypothese dringt zich dus op als een noodzakelijkheid.

De hypothese van Prof. Julius is een voortzetting van die van Schmidt; hij betreft er alle verschijnselen op de zon bij en maakt een veelvuldig gebruik van het verschijnsel der anomale dispersie van de lichtstralen, dat reeds op aarde voor vele stoffen was waargenomen en onderzocht. Een bespreking van dit verschijnsel is hier niet meer op haar plaats. Slechts zij hier vermeld, dat het de lastigste punten van de verklaring der verschijnselen geheel ongedwongen opheldert (zoo o.a. de ongelijkheid van gedrag van de spectraallijnen van eenzelfde element).

Voor de toetsing van deze theorie staan in de eerste plaats de gewone waarnemingen van de zon met kijker en spectroscop ten dienste; echter kan daartoe ook nog dienen de verdeeling van de helderheid over de zonneschijf: het zal den lezer duidelijk zijn, dat de zonnebol, zoodat hij door Schmidt en Prof. Julius opgevat wordt een geheel andere lichtverdeling zal toonen dan een gewoon lichtuitstralend bolvormig oppervlak. Een zonsverduistering nu geeft de gelegenheid een oordeel te vellen over de werkelijk bestaande helderheidsverdeling; het ieder oogenblik door de maan onderschepte licht moet er een functie van zijn. Bij de laatste zonsverduistering zijn speciale opnemingen voor dit doel gedaan; de uitkomsten ervan hebben de hypothese van Prof. Julius gestaafd.

Litteratuur: E. PRINGSHEIM, Physik der Sonne.

H. BOSLER, Theories modernes du Soleil.

Aus Natur und Geisteswelt 357: Die Sonne.

Wereldbibliotheek: J. v. D. BILT, Sterrekunde.

De eerste twee zijn in de bibliotheek der T. H. aanwezig (de tweede te zoeken in de catalogus van de Encyclopédie Scientifique).

FEUILLETON.

De Spoorstudent.

ROMAN NAAR HET LEVEN.

Voorzang.

Gelijk mijn held, die op de eerste rij
Van al die groote zalen nederzat
En met geloovig biddende oogen opkeek
Al hoorend naar de wijze woorden uit
Den mond des Meesters, zoo, mijn vrienden, zat
Ik in de levensschool op de eerste rij
En hield ook daar dictaat — hier is het, lees,
En zeg mij waar het niet volledig is
En waar me een enkele wijsheid is ontglipt,
Maar wees verzekerd, ik heb opgelet!

I.

Fijne stippelregen, grauwe lucht, gedrukte stemming. Al de huizingevaarten en blokken van massale vormen druipen. Alle kleinigheden hinderen, plakkerige regenjas, natte hoed; onder kleeren drooggehouden dictaatschriften en driehoeken; een teekenrol. Natte handen die vervelend koud aandoen

GEDACHTEN EN GEDICHTEN.

Van verre Reizen.

Een Romantisch Verhaal door WILLEM PERK VAN LITH.

PROLOOG.

Zoo ging dan ik, die mij een dichter noem
— Daar ik de Schoonheid in mijn verzen roem —
Door 't akkerland en Hollands duinen heen
Tot Hollands wijde zee, die grooter scheen
Op dezen blijden dag, zoodat een vrouw
Verwachtend blij, zoo vond ik haar bij 't strand,
In vast geloof aan harer minnaars trouw
En lieflijk kabblend over 't blanke zand.
Ik stond en zong, en zong mijn dichterzang
Zang van begroeting — streelend langs mijn wang
En door mijn haren blies de zilte wind
Een wedergroet voor 't vroolijk menschenkind.
Maar wonderlijk, op dezen schoonen dag
Weerklonk als anders niet der golven-lach
In 't bruischen van de branding, vreemde toonen
Verstond ik en ik sprak de zee dus toe:
Is het dan waarlijk mogelijk dat mijn schoone
En trotsche jeugd vriendin, het juichen moe
Een klank van weemoed in haar liedren mengt?
Maar zie, de zee mij zelf het antwoord brengt:
Nauw dat mijn al te waanwijs woord verklonk
Een zwarte lucht op grauwe golven zonk
Een bliksemflits doorklieft het hemelruim
De zee gaat koken, en het lillend schuim
Het spatuiteen terwijl het nevels vormt
De golven buideren alsof het stormt —
Dan eensklaps... stilte! al de nevels gaan
En voegen nu tot een kolom zich aan
Die kleiner wordt en vast en ziel een vrouw
Groot van postuur maar slank en schoon van bouw
Treedt over 't water op mij toe — zij is 't,
De lang verwachtte, dochter van de mist
Die hoog, als in haar kleed de zee zich hult
De grauwe lucht van klaren zang vervult
Die wenkt ten top van donkre zwarte rots
En lokt den wandelaar tot 't woedend golfgeklots
Die de argelooze visscher wenkt tot varen
Ten haven uit, hem leiden gouden haren
Een spel van zon en zee, een lichtenschijn,
Tot waar de woeste onheilsstormen zijn
De visscher vaart en volgt in arren moed.
Waar zich geen land meer teekent, is 't niet goed
Nog door te varen want des nachts komt zij
Terug, door wilden storm klinkt melodij:
Zij zingt in overwinningszang, de mensch
Is haar, de golven komen, beuken 't schip
En wie zich niet behoedt door vromen wensch
En neerzinkt met gebeden op de lippe,
Die is voor eeuwig dan haar onderdaan

en stijf zijn bij het instappen en 't te voorschijn halen van een stuivertje voor den conducteur van den stoomtram.

Hij heette Piet en was vervelend. Zijn haar was blond en zijn gezicht had een vrij neutrale uitdrukking. Een hart had hij niet, tenminste tot op „dezen” dag niet. Toen merkte hij het pas.

Kees en Jan waren al in den tram en zaten een „gezelligen boom” op te zetten, hard, dat de andere studenten het toch vooral zouden hooren:

„Hoe gaat het met je teekening?”

„O, ik schiet niet op, zeg. Dat eene lijntje, je weet wel dat éene, dat komt niet op de goede plaats uit; nou moet ik het uitvlakken en...”

„Ja maar, wat voor inktflagom gebruik jij?”

„Ja, ik weet niet...”

„Zeg lui, neem me niet kwalijk, maar ik begrijp iets niet van Sierts...”

Jan vertelde wat hij niet begreep, Kees legde het uit. Piet had het grootste deel van den tijd gezwegen. Maar toen begon hij toch ook — over examens.

„Ja zeg, Dinges wil na een jaar zijn propjes doen voor wiskunde; kan dat?”

„Ik weet niet; ik zal eens vragen. — Wat heb jij gisteren uitgevoerd?”

„Geteekend en jij?”

„Ik ook en jij, Piet?”

„Ik... ben naar de bioscop geweest.”

Moet mede in haar tooversloten gaan
 Diep in de zee, de wondre zee. — Nu kwam zij
 De golven over en mijn handen nam zij
 En sprak tot mij met klare vaste stem,
 Is daar de dichter? Thans kom ik tot hem
 Niet om hem mee te voeren naar mijn rijk
 Aan zoovele verdronkenen gelijk
 Maar om te toonen hem des werelds euv'len
 Bezien, met mij, vanaf der wijsheids heuv'len
 In 't land aan de andre zij van de Oceaan
 Waar weelde heerscht in zond'gen konings hof
 Waar zond' in armoe is, in vuil en stof.
 Ja! tot bevrijding zult gij daarheen gaan
 Mijn dichterlijke vriend, kom nu met mij
 En al de golven over treden wij
 Tot aan het verre land waar gij zult zien,
 Hoe slecht de menschen anderen gebiën.

Nu over zee — de golven buigen neer,
 Ik wil mijn leven aan de menschen schenken
 Ik wil wat 'k achterliet niet meer gedenken
 Adieu mijn vrienden, k ga en keer niet weer!

I.

Na ongeveer een half uur treden over de golven die neerbogen, zakte de dichterlijke stemming. Mijn hand, die al dien tijd in de hand van mijn gezellin verwijd had, begon vrij warm te worden en met een plotselinge beweging bevrijdde ik haar uit die lastige positie. Zij keek mij verwijtend aan met haar groote blauwe oogen, of eigenlijk — ja, wat voor nonsens vertel ik daar nu weer — met haar grijze oogen. Natuurlijk waren zij grijs. Ja, juist, grijs. En heel lief grijs. Maar grijs.

Er blouken zoowaar tranen in en bezorgd vraagde ik haar naar de reden van haar verdriet.

„Waar hebt gij de vijfvoetige jamben gelaten?” vroeg zij mij op den toon waarop onze Lieve Heer aan Kaïn gevraagd moet hebben waar hij Abel gelaten had.

„De vijfvoetige jamben? Ik heb het jasje zoolang uitgetrokken, om de frissche zeelucht te kunnen genieten.”

Een stilte viel in, de situatie was voor beiden vrij pijnlijk. Zij liep door, strak voor zich uit starend, ik volgde als berouwvolle zondaar maar ik wilde mijn fout weer herstellen.

„Vergeef mij... schoone vrouw,” zeide ik. Zij scheen daarop gewacht te hebben want bij het eerste woord dat ik uitbracht, hield zij stil en keerde zich naar mij om. Op haar gelaat was blijde verwachting te lezen. Ik beschaamde die verwachting blijkbaar want bij mijn laatste woorden betrok het en ik ontdekte dat zij een allerliefst pruillipje kon zetten.

„Waarom spreekt gij mij zoo zonderling toe?”

„Ik ken geen anderen naam voor U.”

„Laat ons dan een naam bedenken. Wat dunkt gij van Armida?”

„'t Klinkt wat opera-achtig, maar overigens niet kwaad.”

Zij keek gek op bij deze nuchtere woorden van mij, had

Dat is ketterij. De lui zijn er een oogenblik stil van. Zij gaan er niet over door, dat zou hun te veel afleiden. Zij gaan spreken over gummi driehoeken en houten driehoeken, over dictaten en handleidingen — en wat dies meer zij. Het staat voor hen vast, dat Piet een diep verdorven wezen is; gevallen en niet weer op te richten.

Ja, Piet was naar de bioscoop geweest. Niet naar een groote bioscoop waar gekleurde en gecensureerde films worden vertoond, maar in een achterbuurt van den Haag, in een volksbioscoop, waar een sensatie makend drama werd afgedraaid. Net als op de collegezaal, had hij op de eerste rij gezeten, nu uit zuinigheid. Het had wel erg geflikkerd en zijn oogen hadden heel erge pijn gedaan; maar Piet had toch iets gezien, dat de moeite waard was te zien: een drama. Men kent den trant. Voor Piet was dit alles nieuw. Hij verslond het stuk en tastend, naar adem snakkend was hij de bioscoop uitgekomen. Op straat — het was een stille buurt — was hij een juffrouw tegengekomen die hèl lief tegen hem gelachen had en hem zachtjes bij de arm pakte. Zij dacht zeker dat hij dronken was.

Ineens was hij tot bezinning gekomen, „Ga je mee” had ze nog gevraagd.

Hij had geen antwoord gegeven en was weggelopen zoo vlug als zijn beenen hem dragen konden. Dien nacht na een gevaarlijke inbreekpartij met een verboden sleutel in het ouderlijk huis had hij weinig of niet geslapen en zwaar gedroomd. De vrouw van de straat in de costuums van de

misschien een „Ode aan de Naam Armida” of iets dergelijks verwacht. Maar daar kwam niets van in.

„En U,” zeide zij — „of” je „liever, laten wij elkaar maar tutoyeeren — jouw zal ik dan maar Willem noemen.”

Ineens drong het komische van de situatie tot mij door en ik begon luid te lachen. Zij scheen dat echter niet mee te voelen en vond mijn woorden krenkend. Zwijgend gingen wij verder, wel weer een kwartier lang.

In dien tijd begon ik de dochter van de zee wat meer van nabij te bekijken. Zij was werkelijk mooi, buitengewoon mooi. Heur haren waren blond (misschien wat al te hoog blond) en zij deed gelukkig geen moeite om dien schitterenden schat te verbergen. Los golfde het alles van haar fier opgericht hoofd over haar blanke schouders die door een fijn linnen hemd bedekt waren, en viel af tot ver beneden haar middel. Edoch, kwam dat wel te pas? Stond het een vrouw, die, naar haar gelaat en houding te oordeelen, tot de eerste standen behoorde, wel fraai om zoo, op de openbare weg, het haar los te dragen? En wat haar kleeding verder aanging, toonde zij haar liefde voor de koelte niet wat te veel door vrij wel niets te dragen dan een lang linnen hemd en een fluweelen opperkleed? Fi donc, en dan zoo buiten! En op bloote voeten!

Maar terwijl ik deze opmerkingen voor mijzelf maakte voelde ik opeens een soort nattigheid aan mijn hielen en naar beneden ziende ontdekte ik, dat ik zoowaar op bloote voeten liep, een soort tunica aanhad en daaroverheen iets als een toga. Op mijn hoofd kriebelde een lauwerkrans. Het zij hiereven opgemerkt dat het eigenlijk volstrekt niet zoo plezierig is een lauwerkrans te dragen. Voor Caesar die een kaal hoofd had, was het misschien heel prettig, maar voor die Olympische dichters met hun lange lokken moet het een ware marteling geweest zijn.

Ik zat, eigenlijk gezegd, nogal met die zonderlinge kleeding in. Mijn lichaam — dit wist ik nog uit mijn dilettantentoonelloopbaan — leende zich in het geheel niet tot die drommelsche dracht. Was het nu nog lang geweest — enfin, soite, mijn leelijk gevormde beenen zouden weggewerkt zijn, maar die vormden nu juist een belangrijk onderdeel.

Bij nadere beschouwing bleek echter dat mijn kuiten zich onder den druk der omstandigheden gewijzigd hadden. Inderdaad bevond ik mij in het gelukkige bezit van een paar flinke welgevormde gladde en schoone dichterbenen. Mijn armen echter hadden ze zoo gelaten. Dit en nog een paar andere kinderlijke kleinigheden verontrustten mij. Hoe moest ik zoo mijn intree maken in het verre land met de koningshoven?

Ik schijn onder die omstandigheden nogal een pijnlijk gezicht te hebben gezet, zij lachte er tenminste hartelijk om. Niet dat dit lachen mij deerde. Integendeel, zij zag er mij des te liever uit, en aan de andere kant was het mij een teeken dat de vrede weer gesloten was. En ik begon ernstig te vreezen, dat ik zóó wel heel gauw verliefd zou worden op mijn bekoorlijke gezellin.

De zee werd grauw, de lucht werd rood in 't Oosten

En 't duister overviel ons; in den nacht

Bereikten wij het land; de visschershut

Was stil, de nacht was kalm, het licht scheen zacht.

(Wordt vervolgd).

juffrouw op de film, die onder ons gezegd, nogal vrij luchtig waren, had hem dwars gezeten. Daarbij kwam dat hij zijn collegedictaten niet bijgewerkt had, wat ook een obsessie kan zijn voor een eerstejaars-„stud.”

En nu tegenover de stille verwijten van zijn vrienden kwam opnieuw het besef bij hem boven, dat hij iets heel slechts gedaan had.

En toch... die bioscoop. De zonde was niet eens onaangenaam. Hij had nog nooit in zijn bekrompen leventje zoo'n plezier gehad. En dan de gedeelten, waar de juffrouw optrad... die liefdesscènes. Maar dat moest in het leven toch ook zoo voorkomen. — Een groote overwinning had de natuur behaald op zijn slaafschheid en aangeleerde werklust: het besef was tot hem doorgedrongen, dat er zoo iets als Liefde op de wereld bestaat... Maar met deze evolutie in zijn gedachtenleven ging een heftige beroering in zijn hart gepaard: Als anderen dat voelen, moet het ook bij mij bestaan! Een overspanning was er in zijn gevoelslever gekomen, die althans een gedeeltelijke omkeering zou terug brengen: op een van deze oogenblikken hoeft maar heel, heel weinig te gebeuren...

Het gebeurde. Zij kwam langs de beslagen ramen gelopen, in haar trotsche beweging van veroveraarster met dien gebiedenden koelen blik, die al zooveel slachtoffers had gemaakt.

(Wordt vervolgd).

Jeremiaden.

I.

Hij hoort van ver nog rommelstom'len
De trein, die weer vertrokken is.....
Hij zit weer in de Delftsche rotzooi
En in de Delftsche duisternis.

Alleen! De straten zijn verlaten,
Bemodderd, vuil: Hij gaat naar huis
En hij vervloekt de Delftsche rotzooi,
Zit in de koude kamer thuis.

Vanavond dan maar gauw naar bed toe,
Ik vindt toch niemand, waar ik ga,
Alleen! in deze Delftsche rotzooi!
En hij verlangt naar Ma en Pa.

Hij zit onder zijn schrijfbureaulamp
— Ik wist wel wat ik liever dee
Dan schrijven over die Delftsche rotzooi
En over Delftsch studentenwee. —

Allengskens maakt zijn pen hij scherper
En is 't een weekje verder — ach!
Dan hekelt hij de Delftsche rotzooi
Bespot die met zijn bittere lach.

Een duivel wordt hij onder 't schrijven
Een duivel wordt hij op 't papier. —
In 't leven is hij heel goedaardig,
Dan zit hij niet alleen als hier.

BELIAL.

Twee vrome horsen tegader.

Winter. De velden besneeuwd rondom.
Wit golven de duinen.
Langs landweg de boomen zwart — stil met krom —
verwaaide kruinen.
Hier en daar wazen in 't grenzenloos droeve
grijze verschiet donker boschjes en hoeven.
Sneeuwwolken jagen in dichten drom
aan over de weiden.

In 't helle wit twee levend — bruine paarden
staan saam en reiken
met gragen kop naar takken van de eiken
langs hun sloot.

Schemering loomt, vormen vervagen
rondom.
Samen de paarden, vangen de vlagen
beweegloos, stom,

langs hun sloot,
in den nacht,
den bleek — duisteren nacht,
waar de sneeuw jaagt over de weiden.

De Ruigenhoek,
9 Januari 1918.

A. F. DE GRAAFF.

TECHNISCHE HOOGESCHOOL.

Begin van colleges en oefeningen.

De hoogleeraar N. C. Kist, c. i., is verhinderd van 10 tot en met 24 Januari a. s. de colleges voor C. I., en van 17 tot en met 24 Januari a. s. de colleges voor B. I. te geven wegens het afnemen van examens.

De hoogleeraar J. F. Klinkhamer, b. i., is wegens de Januari-examens tot nader aankondiging verhinderd college te geven.

De colleges van den hoogleeraar C. K. Visser, c. i., zijn wegens de examens aangevangen op Maandag 14 Januari.

De colleges van den hoogleeraar Mr. J. H. Valckenier Kips zullen aangevangen op Vrijdag 1 Februari 1918.

De privaat-docent B. Stephan w. i., zal zijn lessen over „Automobieltechniek” aangevangen op Vrijdag 18 Januari a. s.

De hoogleeraar Dijkhoorn zal op verzoek van eenige mijnbouwkundige studenten het Woensdag-College M₃ geven: van 10—11 uur in zaal 135.

Dr. J. Clay, privaat-docent, zal zijn college Natuurphilosophie voortzetten Woensdag 16 Januari 's middags 4 uur.

Cursus 1917—1918.

Bij het onderwijs in de beginselen der verbandleer en eerste hulp bij ongelukken, hetwelk zal worden gehouden des Maandags- en Vrijdags-avonds van 7—9 uur in de voorm. Indische Instelling, is het de bedoeling de studenten in ploegen in te deelen.

Zij, die daaraan wenschen deel te nemen, worden uitgenoodigd hun naam vóór Zaterdag 26 Januari 1918 te plaatsen op de daartoe bij den amanuensis Labrijn, gebouw W. en S., en den bediende van het Hoofdgebouw, gereed liggende lijsten, met vermelding eventueel van den dag van voorkeur.

Mededeelingen.

Bij beschikking van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 28 December 1917 No. 21867, afdeling O, is met ingang van 1 Januari 1918, aan A. Tielkemeijer op zijn verzoek eervol ontslag verleend als bediende-instrumentmaker bij het natuurkundig en electrotechnisch laboratorium aan de Technische Hoogeschool te Delft.

(Zie verder Tweede Blad.)

ADVERTENTIEN.

C. L. DOORMAN,
PHIL. NAT. DOCTs
repeteert Wiskunde, Natuur-
kunde en Theor. Mechanica.
VOORSTRAAT 77, DELFT.

DELFTSCHE
Limonade-Siropen

Sinaasappel- of Oranje-Limonade
f 1,00 per flesch; 6 flesschen franco zending.
NIEUWE LANGENDIJK 50.
Aanbevelend, **W. DE HOOGH.**

OUDE DELFT 120. - DELFT.

Uitzending van Dinners.

OUDE DELFT 120.

CHR. F. RUTER.

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 15 JANUARI 1918. No. 12.

DE TECHNISCHE HOOGESCHOOL gedurende het studiejaar 1916—1917.

REDE

uitgesproken op den 8^{en} Januari 1918 door den
Rector-Magnificus, prof. J. C. DIJXHOORN, W. I.

*Mijne Heeren, Curatoren, Hoogleraren,
Lectoren, Privaat-docenten,
Dames en Heeren Assistenten en Studenten,
Zeer welkome Toehoorderessen en Toehoorders.*

Bij het begin van het studiejaar 1916—1917, waarvan ik U volgens goed gebruik de gebeurtenissen ga schetsen, hield mijn voorganger prof. W. K. BEHRENS, een belangwekkende rede over de Scheepvaart-verbindingen van Amsterdam en van Rotterdam met de Zee en droeg daarna de rectorale waardigheid over met den wensch, dat aan de nog steeds voortgaande vermeerdering van oorlogsleed weldra een eind moge komen en de toekomst spoedig moge opklaren. Dit heeft niet zoo mogen zijn. Gedurende het afgelopen jaar breidde de oorlogsbrand zich zelfs vrijwel over den geheelen aardbol uit en werd de druk der omstandigheden ook aan onze hoogeschool in sterke mate ondervonden. Maar gelukkig heeft het ook in onze kringen niet ontbroken aan opgewektheid om zich aan de vreedzame beoefening der wetenschap te wijden en den bloei der hoogeschool nog tot meerdere ontwikkeling te brengen.

Wanneer ik met een enkel woord de luisterrijke wijze in herinnering breng waarop de Koninklijke Akademie 75 jaar geleden op 4 Januari 1843, door Z. M. Koning Willem II werd geopend en de niet minder plechtige opening der Technische Hoogeschool op 10 Juli 1905 door H. M. Koningin Wilhelmina, waarvan wij thans het koperen feest herdenken, dan is dit niet om te betreuren dat wij zulke herdenkingsdagen onder de tegenwoordige omstandigheden niet met eenige feestelijkheid vieren, doch dan is het om mij met U te verheugen, dat ondanks de zware stormen, die over ons heen gaan, onze hoogeschool zich gestadig blijft ontwikkelen op een wijze, die de verwachtingen, welke op de genoemde dagen daarvan werden gekoesterd, zeker overtreft.

In het College van Curatoren kwam in het afgelopen jaar geen verandering. Wij betreuren, dat de Voorzitter van dit college in wien de belangen onzer hoogeschool altijd zulk een warmen verdediger vinden, heden hier niet tegenwoordig kan zijn.

Onze Senaat had het verlies te betreuren van onzen ambtgenoot dr. HAGEN GARRELD JONKER, sedert 1907, buitengewoon hoogleeraar en sedert 1911 gewoon hoogleeraar in de historische geologie en de paleontologie, die den 14^{en} Januari 1917 zeer plotseling te 's-Gravenhage overleed. Groot zijn zijne verdiensten als natuuronderzoeker, zoowel wat den bodem van ons vaderland als wat Insulinde betreft, groot ook zijne verdiensten als opwekkend voorganger voor zijne leerlingen. Slechts weinige maanden vóór zijn overlijden was hij met rijken wetenschappelijken oogst, hoofdzakelijk bestaande uit een omvangrijke collectie uit het Perm en de Trias, van een paleontologische expeditie op het eiland Timor teruggekeerd. Zijn sympathieke persoonlijkheid zal bij zijn ambtgenooten en zijn leerlingen in dankbare herinnering blijven.

Slechts een enkele van de tegenwoordige senaatsleden heeft nog korten tijd samengewerkt met prof. A. E. RAHUSEN, civiel-ingenieur, die den 3^{en} Juli 1917 te 's-Gravenhage overleed. Hij was van 1885 tot 1894 aan de Polytechnische School verbonden, eerst als leeraar, daarna gedurende korten tijd als hoogleeraar. Nadat zijn zwakke gezondheid hem had doen besluiten een anderen werkkring te zoeken, was hij voor alles wat de verzekering en aanverwante vakken betrof een betrouwbaar adviseur, ook voor de Regeering.

Twee hoogleeraren meenden hun ambt te moeten neerleggen, tot leedwezen van hunne collega's en hunne leerlingen.

Prof. I. P. DE VOOVS vroeg, in verband met zijne benoeming tot directeur van de Nederlandsche Maatschappij tot ontginning van Steenkolenvelden, ontslag als gewoon hoogleeraar, dat hem bij Kon. Besluit

van 28 Februari 1917 met ingang van 1 April d.a.v. onder dankzegging voor de bewezen diensten werd verleend. Sedert hij in 1911 tot hoogleeraar werd benoemd, als opvolger van prof. P. VAN DER BURG, heeft collega DE VOOVS door zijn buitengewone werkkraft en zijn opgewekt onderwijs er toe bijgedragen de studie der mechanische technologie tot meerdere ontwikkeling te brengen, vooral op het gebied van het onderzoek van papier en vezelstoffen. De vele maatschappelijke werkzaamheden, die sedert Augustus 1914 op zijne schouders werden gelegd, verhinderden hem niet zijn professoraat met groote toewijding te blijven vervullen. In zijn afscheidscollège op 31 Maart zette hij voor een talrijke schare van ambtgenooten en studenten zijne breede opvattingen uiteen omtrent de eischen, waaraan de ingenieur als bedrijfs-leider behoort te voldoen.

Wij begrijpen dat zijn uitgebreide technische en oeconomische kennis en zijn organiseerend talent hem bijzonder geschikt maken aan het hoofd eener groote nijverheidsonderneming te worden gesteld, maar meenen dat het feit, dat binnen betrekkelijk korten tijd drie hoogleeraren het ambt, dat hun lief was, verwisseld hebben voor een betrekking in de uitvoerende techniek, voor onze hoogeschool bedenkelijk is, zoodat de oorzaak daarvan wel de bijzondere aandacht van de Regeering verdient.

Onze ambtgenoot S. G. EVERTS besloot met het einde van het studiejaar zijne werkzaamheden, die hij hier gedurende 20 jaren met groote toewijding had vervuld, aan jongere krachten toe te vertrouwen. Bij Kon. Besluit van 19 Februari 1917 werd hem met ingang van 1 Augustus 1917 eervol ontslag verleend, onder dankzegging voor de bewezen diensten.

Hij werd reeds in 1897 en 1898 belast met de tijdelijke waarneming van het onderwijs van prof. N. H. HENKET, vóór dat hij in 1900 tot diens opvolger als hoogleeraar in de waterbouwkunde werd benoemd. Door zijn voortreffelijk onderwijs, dat in de eerste plaats den brugbouw omvatte, en de sympathie, die hij bij zijne studenten wist op te wekken, had hij op de vorming van de civiel-ingenieurs een bijzonderen invloed. In zijn afscheidscollège, dat op 29 Mei 1917 een talrijk bezoek van ouderen en jongeren naar de voormalige Indische Instelling had getrokken, zette hij voor zijne studenten nog eens uitvoerig uiteen hoe zij de studie voor civiel-ingenieur behooren op te vatten. Dat hij thans onder den bescheiden titel van privaat-docent, in welke hoedanigheid hij bij Ministerieele beschikking van 13 Juli 1917 werd toegelaten, zijne colleges over gewapend beton nog blijft voortzetten, wordt door zijne leerlingen en zijne collega's zeer op prijs gesteld.

Voor de algemeene belangen der Technische Hoogeschool heeft hij zich in het bijzonder in de jaren 1907—1910 verdienstelijk gemaakt, toen hem het rectoraat was opgedragen als opvolger van dr. S. HOOGWERFF, wien hij in de functie van secretaris van het College van Rector en Assessoren krachtigen steun had verleend, gedurende de eerste, zoo drukke jaren na de omzetting van de P. S. in de T. H.

Aan de verdiensten van onzen oud-collega prof. HOOGWERFF werd op den 29 Augustus 1917, toen hij met jeugdige opgewektheid zijn 70^{en} verjaardag vierde, door oud-leerlingen en vrienden een warme hulde gebracht. Het HOOGWERFF-fonds, dat bij die gelegenheid werd gesticht, zal, naar wij mogen verwachten, voor de bevordering van de wetenschap, in het bijzonder op het gebied van chemisch-technisch onderzoek, tot in lengte van dagen vruchten afwerpen.

De hoogleeraren F. WESTENDORP, werktuigkundig-ingenieur, mr. P. J. M. AALBERSE en Jhr. dr. G. J. ELIAS, wier benoeming reeds in mijn vorig verslag werd vermeld, openden hunne lessen met redevoeringen, die een blik deden slaan in zeer uiteenlopende richtingen, waarin de studie van den ingenieur zich beweegt.

Prof. WESTENDORP sprak den 21^{en} September 1916 over Methoden voor de bepaling van de Trekkraft en de Oeconomie van Stoomlocomotieven, een onderwerp van toegepaste techniek, vooral voor de werktuigkundige studenten van uitnemend belang. Het uitzicht door hem bij die gelegenheid geopend om in samenwerking met de groote spoorwegmaatschappijen ook voor onze studenten de gelegenheid te verkrijgen de eigenschappen der locomotieven, de beweging en den weerstand, door eigen waarneming te leeren kennen door het inschakelen van een meetwagen in spoortreinen, belooft veel voor de studie van hen, die zich in het bijzonder op dezen tak van werktuigbouwkunde wenschen toe te leggen. Laat ons hopen, dat na het eindigen van den oorlogstoestand, de verwachtingen, die in deze richting worden gekoesterd, in vervulling zullen gaan en vruchtbare experimenteele studiën op dit ingenieursgebied dan zullen bijdragen om tractie en materieel aan steeds hogere eischen te doen beantwoorden.

De rede, waarmede Jhr. dr. G. J. ELIAS op 26 September 1916 zijne lessen als tijdelijk buitengewoon hoogleeraar opende, behandelde de Ontwikkeling der Electriciteitsleer in haren samenhang met de Electrotechniek en bracht ons onder den indruk welk een grooten invloed de theoretische electriciteitsleer op de ontwikkeling der heden-

daagsche toepassingen op electrotechnisch gebied heeft gehad. Wij verheugen ons onzen collega, van ernstige ziekte hersteld, heden weer in ons midden te zien.

Dat prof. mr. P. J. M. AALBERSE voor zijn openingsrede, op 4 October 1916 gehouden, tot onderwerp had gekozen Economie en Techniek, was voor ons het bewijs, wanneer dat nog gevraagd zoude zijn, hoezeer wij op zijn medewerking kunnen rekenen om een moeielijk vraagstuk in de ingenieursopleiding, dat ons reeds jaren bezig houdt, tot een harmonische oplossing te brengen.

Twee buitengewone hoogleraren werden door hunne benoeming tot gewoon hoogleeraar inniger aan onze hoogeschool verbonden: prof. C. W. WEIJS c. i. bij Kon. Besluit van 25 April 1917, prof. J. A. G. VAN DER STEUR b. i. bij Besluit van 28 April d. a. v. De groote naam, dien beiden zich door hunne werken, de een hoofdzakelijk in de tropen, de andere meer hier te lande hebben verworven, doet deze dubbele aanwinst voor de opleiding onzer ingenieurs en architecten op hoogen prijs stellen.

Het einde van het studiejaar bracht ons nog twee nieuwe collega's: Bij Kon. Besluit van 2 Juli 1917 werd de civiel-ingenieur N. G. KIST, laatstelijk inspecteur van het IJkwezen en bekend door zijn verdiensten op het gebied van den brugbouw in zijne vorige betrekkingen, benoemd tot gewoon hoogleeraar als opvolger van prof. S. G. EVERTS en bij Besluit van 16 Augustus d. a. v. werd in gelijke kwaliteit aan onze hoogeschool verbonden dr. W. J. DE HAAS, conservator van het physisch laboratorium van TEYLER'S Stichting, waardoor een reeds lang gewenschte versterking voor het onderwijs in de theoretische en toegepaste natuurkunde werd verkregen.

In het onderwijs van de hoogleraren P. E. B. G. MEYER en E. J. VOSSNACK, die zich nog steeds in Duitschen krijgsdienst bevinden, werd, evenals gedurende het vorige studiejaar, voorzien door prof. LICHTENBELT en de Heeren B. STEPHAN en A. VAN DRIEL, waarvoor wij hun ook dit jaar dank verschuldigd zijn.

Dr. P. E. VERKADE, bij Ministerieele beschikking van 14 Juni 1916 toegelaten als privaatsdocent voor bijzondere onderwerpen van de organische scheikunde, opende den 2^{en} November 1917 zijne lessen.

Als nieuwe privaatsdocenten werden toegelaten de mijn-ingenieur dr. J. VERSLUYS voor de hydrologie, bij Ministerieele beschikking van 16 Januari 1917, en de werktuigkundig-ingenieur B. STEPHAN voor de automobiel-techniek, bij beschikking van 11 April 1917. Deze laatste heeft zijne lessen onlangs aangevangen. De lessen van de privaatsdocenten dr. B. G. ESCHER, J. B. KERPESTEIN, dr. W. W. VAN DER MEULEN, prof. G. J. VAN SWAAY en mr. J. A. VERAART werden om verschillende redenen in het afgelopen jaar niet hervat. De heer J. F. H. KOOPMAN verzocht zijn toelating als privaatsdocent in de koeltechniek in te trekken, waaraan bij beschikking van 16 Januari 1917 werd voldaan.

Aan den werktuigkundig-ingenieur J. H. MÜLLER MZn., sedert 1 April 1908 bedrijfsingenieur-conservator, die vooral bij het inrichten van het laboratorium voor werktuigkunde voortreffelijke diensten had bewezen, werd op zijn verzoek bij Ministerieele beschikking van 21 September 1916 eervol ontslag verleend. Bij beschikking van den volgende dag werd de werktuigkundig-ingenieur B. H. NIJENHUIS tot zijn opvolger benoemd met ingang van 1 October 1916.

Al zal men den bloei onzer hoogeschool niet mogen beoordeelen naar het aantal harer leerlingen, maar wel naar de innige toewijding aan de wetenschap door docenten en studenten, zoo zou het beeld, dat ik U van het afgelopen studiejaar tracht te geven, onvolledig zijn wanneer ik niet eenige cijfers vermeldde betreffende de buitengewone vermeerdering van het aantal studenten.

Voor de eerste maal werden ingeschreven 433 studenten. Dit aantal was 89 grooter dan in het vorige studiejaar, zijnde een vermeerdering van 26 0/0. Deze abnormaal sterke toename is in hoofdzaak daardoor te verklaren, dat velen, die hunne studieplannen in de eerste oorlogs-jaren hadden uitgesteld of er zelfs van af hadden gezien, deze nu weer gingen opvatten. Het gebleken tekort aan ingenieurs voor den gouvernementdienst in Nederlandsch-Indië, waarop ik nog nader terug zal komen, werkte deze vermeerdering eveneens in de hand. En in de derde plaats bracht de regeling der studieverloven, in het voorjaar van 1916 ingevoerd, ook mede, dat het minder voorkwam dan in de beide vorige jaren, dat men zich van inschrijving voor de studie liet afhouden wegens militairen dienstplicht. In niet minder dan 775 gevallen werd door het College van Rector en Assessoren advies gegeven omtrent de wenschelijkheid van studieverlof, ten behoeve van een 400-tal van de studenten, die onder de wapenen waren, hetwelk door de militaire overheid dan in den regel werd verleend. Buitendien werden door den Rector 412 verklaringen afgegeven omtrent de wenschelijkheid van uitstel van eerste opkomst onder de wapenen voor ingeschrevenen, die nog in hunne eerste studie jaren verkeerden.

Het aantal verkregen ingenieurs-diploma's bedroeg 134, slechts 7 meer dan in het vorige jaar. Dat dit aantal niet grooter was is mede een uitvloeisel van de mobilisatie, die zoovelen in hunne studie heeft opgehouden.

Op grond van de sterke vermeerdering van het aantal aangekomenen, samenvallende met een onbeduidende toeneming van de afgestudeerden, is te begrijpen dat het totale aantal ingeschrevenen in buitengewone mate vermeerderde. Het bedroeg 1823 en vertoonde een toename van 28 0/0 tegenover het vorige studiejaar, toen het totale aantal 1420 had bedragen.

Intusschen blijkt uit deze cijfers dat het aantal nieuw aangekomenen 23.8 0/0 heeft bedragen van het totale aantal ingeschrevenen, een percentage, dat tegenover het vorige jaar, toen het 24.2 bedroeg, een klein weinig is teruggegaan naar het voor Delft normale middencijfer van 21.8 0/0. Op grond van hetgeen ik U een jaar geleden van deze plaats mededeelde, mocht dus verwacht worden dat de vermeerdering van het totale aantal studenten in het nu loopende studiejaar nog wel eenigermate zal blijven doorgaan, maar zeker niet op de bijna verontrustende wijze, die wij in het vorige jaar hebben ondervonden.

De bezwaren, welke uit die buitengewone toename voortvloeiden, deden zich het sterkst gevoelen in de Afdeling der scheikundige technologie, waar het aantal ingeschrevenen 340 bedroeg tegenover 253 in het vorige jaar. De aanvang van den bouw van een nieuw laboratorium voor de analytische scheikunde in den Wippolder werd dan ook met vreugde begroet; doch met de oplossing der meest dringende bezwaren van plaatsgebrek kon daarop niet gewacht worden; zoodat een aanvang werd gemaakt met een uitbreiding der lokalen, die op het terrein van het voormalige Weeshuis tijdelijk in gebruik zijn genomen. Deze uitbreiding naderde echter eerst na het einde van den cursus hare voltooiing.

Met den bouw van het definitieve laboratorium voor microscopische anatomie aan de Poortlandlaan, dat voortaan den naam zal dragen van laboratorium voor technische botanie, werd voortgegaan en de daarbij behorende plantenkassen werden reeds in gebruik genomen.

Hoewel ik daarmee tred buiten het studiejaar, dat ons thans bezig houdt, wil ik toch niet onvermeld laten, dat H.M. de Koningin een bijzonder blijk gaf van hare belangstelling in onze hoogeschool door uit den tuin van het Loo een fraaie verzameling planten, waaronder merkwaardige en zeldzame exemplaren, ten geschenke te geven ten behoeve van den cultuurtuin voor technische gewassen, die met het genoemde laboratorium is verbonden.

In de Mijnbouwstraat werd de bouw van tijdelijke lokalen voor de kennis en het onderzoek van bouwstoffen ter hand genomen. Met de daardoor vrijkomende lokalen aan de Westvest zal dan in het nijpend gebrek aan ruimte in de laboratoria voor de scheikunde zoo goed mogelijk worden voorzien, in afwachting van het gereed komen van de definitieve laboratorium-gebouwen in den Wippolder.

Tot dusver bedraagt voor het loopende studiejaar het aantal nieuw-ingeschrevenen aan onze hoogeschool 18.7 0/0 van het totaal aantal ingeschrevenen, terwijl de ondervinding leert, dat dit percentage zich in den tweeden helft van den cursus slechts in geringe mate wijzigt. Dit betrekkelijk lage cijfer doet voor het studiejaar 1918—1919 geen stijging van het totale aantal studenten verwachten, een zeer verklaarbare nadering van de abnormale toeneming in 1916—1917 en die geheel overeenkomt met de ondervinding in de jaren 1908 tot 1911 opgedaan.

Sommigen zullen dan wellicht geneigd zijn zulks hoofdzakelijk aan den invloed van het nu aangenomen wetsvoorstel-LIMBURG toe te schrijven, hetgeen mij aanleiding geeft hierover enkele opmerkingen in het midden te brengen.

De bedoelde wijziging van enkele artikelen der hooger-onderwijswet heeft het behalen van den doctoralen graad aan de universiteit in de faculteit der wis- en natuurkunde en in die der geneeskunde mogelijk gemaakt voor hen, die niet het eindexamen van het gymnasium of het daarmede gelijkgestelde staatsexamen, doch wel het eindexamen der hogere burgerscholen met vijfjarigen cursus hebben afgelegd. Deze wijziging, waarop ook onze Senaat door adressen aan de beide kamers der Staten-Generaal heeft aangedrongen, is zeer zeker toe te juichen, omdat de weg tot den doctoralen graad voor niemand, die de vermogens en den ernstigen wil heeft om zich aan de wetenschap te wijden, op ernstige wijze mag worden belemmerd door exameneischen van zeer twijfelachtige waarde.

Voorbeelden van studenten, die wel de aanleg hebben om zich aan de zuivere wetenschap te wijden, doch de gaven missen om die wetenschap op de techniek toe te passen, worden aan onze hoogeschool telkens aangetroffen. Deze zullen nu zonder examenbezwaren naar de universiteit kunnen overgaan en niet zooals maar al te dikwijls voorkwam, hunne Delftsche mede-studenten schaden door in buitengewone mate beslag te leggen op de hulp van hoogleraren en assistenten bij de oefeningen in tekenzaal en laboratorium, en zij zullen nu aan de universiteit en daarna in de maatschappij een weg kunnen vinden, die beter met hun aanleg overeenkomt.

Dank zij de wet-LIMBURG, zal het aantal studenten in de scheikunde aan de universiteiten ongetwijfeld vermeerderen, zooals gedurende het

loopende studiejaar reeds is gebleken. Doch alle teekenen wijzen er op, dat ook het aantal studenten voor scheikundig-ingenieur op den duur nog zal toenemen, in verband met de gegronde verwachting, dat de nijverheid en in het bijzonder de chemische nijverheid in ons vaderland en in de koloniën een zeer groot aantal wetenschappelijk grondig onderlegde ingenieurs zal vragen. Het aantal nieuw-ingeschrevenen voor de studie van scheikundig-ingenieur bedroeg in het eerste jaar van het bestaan der Technische Hoogeschool slechts 14.1 0/0 van het geheele aantal nieuw-ingeschrevenen. Dit percentage was in het daarop volgende tienjarig tijdvak gemiddeld 17.4, steeg voor het studiejaar 1916—1917 tot 21.9 en bedraagt voor het loopende studiejaar tot dusver 24.8.

Buiten de doctoraten honoris causa, welke juist een jaar geleden aan de ingenieurs A. C. C. G. VAN HEMERT, G. W. VAN HEUKELOM en G. L. F. PHILIPS werden verleend, werd het doctoraat in de technische wetenschap na verdediging van een proefschrift en stellingen verkregen door de scheikundig-ingenieurs A. VAN ROSSEM, A. KOREVAAR en L. HAMBURGER en door de mijningenieurs C. T. GROOTHOFF en W. F. GISOLF.

Somtijds hoort men verwondering uitspreken over het betrekkelijk geringe aantal promoties aan de Technische Hoogeschool tegenover dat aan de universiteiten en over de eischen, die te Delft aan den promovendus zouden worden gesteld. Laat ik van deze gelegenheid gebruik maken hierover mijne persoonlijke meening te zeggen, die, naar ik mag aannemen, ook die van mijne mede-senaatsleden is.

De Technische Hoogeschool heeft een tweeledig doel na te streven. Zij heeft in de eerste plaats tot taak het opleiden van wetenschappelijk gevormde ingenieurs, in staat om na het voltooien hunner studie aan deze hoogeschool in de verschillende takken der techniek op te klimmen en aldus leiders te worden op het gebied van de openbare werken en op dat van de nijverheid, waarbij in het oog is te houden, dat in het algemeen slechts hij een werkelijk hoogstaand ingenieur is, die bij zijne werken ook de kunst tot haar volle recht weet te doen komen. De hoogeschool tracht dus al hare studenten te brengen tot het ingenieurs-diploma voor het vak hunner keuze.

Haar tweede taak, in geen deele bij de eerste ten achter staande, is het beoefenen van wetenschap en kunst, waarbij uit den aard der zaak naast de technische wetenschappen in engeren zin de exacte wetenschappen, waarop de techniek voortbouwt en de oeconomische en aanverwante wetenschappen, waarmede de ingenieur in het maatschappelijk leven voortdurend in aanraking komt, op den voorgrond zullen staan.

Wie nu een ingenieurs-diploma heeft verworven en bovendien het bewijs heeft geleverd in staat te zijn tot zelfstandige beoefening der wetenschap, in dien zin dat hij door proefschrift of proefontwerp de wetenschap een schrede heeft vooruitgebracht, kan het doctoraat in de technische wetenschap verkrijgen na verdediging voor den Senaat of voor een commissie uit dit college. De titel van ingenieur en de graad van doctor verschillen dus geheel door hun aard. De ingenieur, gewapend met zijn wetenschappelijke kennis, heeft, midden in de maatschappij staande, het vak zijner keuze uit te oefenen, evenals zoovele andere wetenschappelijk gevormde mannen als artsen, predikanten, rechters, advocaten en leeraren. Evenmin als deze zal hij aan hooge eischen, die hem worden gesteld, kunnen voldoen, wanneer hij niet door voortdurende studie van den vooruitgang zijner wetenschap in den ruimsten zin op de hoogte blijft.

Doctor in de Technische wetenschap kan echter alleen hij worden, die zelf tot dezen vooruitgang medewerkt.

Men kan een uitnemend en zeer wetenschappelijk ingenieur zijn en wellicht door belangwekkende verhandelingen bekendheid geven aan de werken, die men op ingenieursgebied heeft tot stand gebracht, of nieuwe gezichtspunten openen met betrekking tot resultaten door anderen bereikt, zonder dat men zelf bijdraagt tot het opsporen van nieuwe natuurwetten. Zulke werken zullen dikwijls terecht de bewondering wekken van hen, die kunnen beoordeelen welke mate van kennis, ervaring, arbeidskracht en beleid vereischt wordt om ze tot stand te brengen. Doch zij zullen van geheel anderen aard zijn dan die, waartoe anderen zich voelen aangetrokken, die den voortgang der wetenschap op het oog hebben en er de voorkeur aan geven zich in laboratorium of studeerkamer terug te trekken, liever dan te trachten aan de eischen, welke de maatschappij aan den ingenieur stelt, te voldoen. Dit verschil schijnt weleens uit het oog te worden verloren.

De wet eischt terecht dat men, om te promoveeren tot doctor in de technische wetenschap, in het bezit moet zijn van een ingenieurs-diploma. Voor hen, die wenschen te doctoreeren, is het ingenieurs-examen dus op één lijn te stellen met het doctoraal examen aan de universiteit. Om tot de promotie te worden toegelaten is dit diploma echter niet voldoende. Art. 23 van het Kon. Besluit van 4 Juli 1905, S. 227, zooals dit luidt na de wijziging van 2 Maart 1907, S. 348,

wordt eventueel ook het overleggen van een bewijs van praktische bekwaamheid ter beoordeeling van den promotor of van de promotoren vereischt.

Het spreekt namelijk van zelf, dat het ingenieurs-diploma niet alleen wordt uitgereikt aan de hoogst bekwaamen, doch dat er ook vele gevallen zijn, waarin het ingenieurs-examen voldoende werd geacht, zonder meer. De ondervinding leert dat velen der laatst bedoelde gediplomeerden door praktische werkzaamheid in de maatschappij daarna een hooger trap bereiken. Door het aangehaalde artikel van het Kon. Besluit wordt nu vermeden, dat zij, die als ingenieur beslist ten achter zijn blijven staan bij hunne collega's, toch zonder meer tot de doctorspromotie zouden kunnen worden toegelaten. Dit is dus een zeer goede regeling, waarvan de strekking echter door buitenstaanders wel eens minder goed wordt begrepen.

Uit dit alles blijkt dat het ingenieurs-diploma voor hen, die zich aan de wetenschappelijke techniek willen wijden, het gewone eindpunt van de studie aan onze hoogeschool zal zijn én blijven. Het behalen van den doctoralen graad zal hier, evenals zulks aan buitenlandsche technische hoogescholen het geval is, eenigszins een uitzondering blijven, die alleen is weggelegd voor hen, die aanleg en gelegenheid hebben om na hunne ingenieursstudie zich aan een zelfstandig onderzoek te gaan wijden, dat in den regel op proefondervindelijk gebied, soms ook geheel op theoretisch terrein zal kunnen liggen. In het algemeen zal deze gelegenheid zich meer voordoen voor hen, die ook gedurende hunne ingenieursstudie hoofdzakelijk in een laboratorium hadden te werken, minder bij hen voor wie het maken van ontwerpen hoofdzaak was. Dit blijkt duidelijk uit de lijst van hen, die tot dusver te Delft den doctoralen graad verkregen. Dit waren tot het eind van het studiejaar 1916—1917:

- 26 scheikundig ingenieurs,
- 13 mijningenieurs, waaronder één die tevens civiel-ingenieur is,
- 7 werktuigkundig-ingenieurs
- 1 electrotechnisch-ingenieur
- en 6 civiel-ingenieurs.

Hierbij worde opgemerkt, dat van de 7 gepromoveerde werktuigkundig-ingenieurs er 5 waren, die voor hun proefschrift een onderwerp op electrotechnisch gebied hadden gekozen. Dit waren allen ingenieurs, die hun diploma hadden verworven aan de P. S., dus in den tijd toen een diploma voor electrotechnisch ingenieur hier te lande nog niet was ingesteld. Van de civiel-ingenieurs hadden slechts twee een onderwerp gekozen op eigenlijk technisch gebied, drie behandelden een onderwerp op oeconomisch terrein; terwijl één civiel-ingenieur en één electrotechnicus zich bij hunne promotie geheel op wiskundig gebied bewogen.

De termijn voor het inzenden van antwoorden op één der prijsvragen in 1915 in de Afdeling der scheikundige technologie uitgeschreven, is tot 1 September 1917 verlengd geworden. Daarop is alsnog één antwoord ingekomen, dat echter door de Afdeling niet van zoodanige waarde is geoordeeld, dat het voor bekroning in aanmerking kan komen.

Op de prijsvraag, in 1916 uitgeschreven door de Afdeling der mijnbouwkunde, is geen antwoord ingekomen.

Aan verscheidene studenten werd wederom financieelen steun verleend. 16 Studenten ontvingen een rijksbeurs van f 450.—; 10 van hen hadden deze ook reeds in het vorige jaar genoten. Eén student ontving een beurs van f 1000.— uit het s' JACOB-fonds, 7 studenten een beurs van f 650.— uit het BAEHR-fonds; van deze laatsten hadden 4 deze beurs ook reeds in het vorige jaar ontvangen. Twee beurzen elk van f 525.— uit het Vrouwe JANSSENS-ARRIËNS-fonds werden gecontinueerd, 5 studenten ontvingen toelagen uit het Studiefonds van de Vereeniging van Delftsche Ingenieurs tot een gezamenlijk bedrag van f 1350.— en twee studenten een tegemoetkoming uit het LIPKENS-fonds van f 120.— ieder.

De toenemende behoefte aan ingenieurs voor den gouvernementsdienst in Nederlandsch-Indië openbaarde zich in de vermeerdering van het aantal studenten, die een toelage, in het algemeen van f 1000.— 's jaars, in hunne studiekosten ontvingen, nadat zij zich hadden verbonden om na volbrachte ingenieursstudie ter beschikking van den Gouverneur-Generaal te worden gesteld, ten einde bij verschillende takken van dienst te worden geplaatst. Op dezen voet waren gedurende dit studiejaar door de Regeering in opleiding genomen:

80 studenten voor civiel-ingenieur om te worden geplaatst bij den Waterstaat en 's lands Burgerlijke openbare werken of bij den dienst Staatspoorwegen; 58 van hen hadden de toelage reeds gedurende het vorige studiejaar genoten;

verder 3 studenten in de bouwkunde met het vooruitzicht te worden verbonden aan den dienst der Landsgebouwen;

1 student in de scheepsbouwkunde om geplaatst te worden bij het Marine-etablissement te Soerabaja;

en ten slotte 13 studenten in de mijnbouwkunde voor latere plaatsing bij den dienst van het Mijnwezen; hiervan hadden 7 de toelage reeds gedurende het vorige jaar genoten.

Bovendien werden 2 studenten in de scheepsbouwkunde op overeenkomstige wijze in opleiding genomen voor den dienst bij het corps ingenieurs van de Marine hier te lande.

In het geheel werden dus zulke toelagen aan 99 studenten toegekend. Bij enkelen stonden ze echter tijdelijk stil wegens militairen dienst.

Aan 76 Belgische geïnterneerden, 2 Russische en 4 Belgische uitgewekenen werd door den Minister van Binnenlandsche Zaken op grond van art. 54 der hooger-onderwijswet de bevoegdheid toegekend de lessen aan de Technische Hoogeschool te volgen zonder bij den Rector te zijn ingeschreven. Van deze bevoegdheid wordt door hen in het algemeen een getrouw gebruik gemaakt.

Nadat gebleken was dat de Belgische Regeering bereid was aan hen, die tentamens bij hoogleeraren onzer hoogeschool hadden afgelegd, faciliteiten te verlenen bij later af te leggen examens aan de technische afdelingen van Belgische universiteiten, maken vele geïnterneerde Belgische studenten van de gelegenheid gebruik hier tentamens volgens Belgische examen-programma's af te leggen.

Uit de studentenwereld verdient vermelding, dat de Delftsche Vrouwelijke Studenten-Vereeniging in October 1916 haar 12-jarig bestaan op feestelijke wijze herdacht. Deze vereeniging omvat de overwegende meerderheid der studentessen onzer hoogeschool, wier aantal in het afgelopen jaar reeds tot 98 is gestegen, waarvan 84 den ingenieurstitel hopen te verwerven.

De verhoudingen in onze studentenwereld in het algemeen hebben in het afgelopen jaar veel stof tot bespreking opgeleverd. Bij vele leden van het Delftsch Studentencorps vond terecht de meening ingang, dat het wegnemen van de bezwaren, die te velen terughoudt lid van deze studentenvereeniging te worden, een eisch des tijds is. Hoe deze zaak, die ook in andere academiesteden aan de orde is, het best tot oplossing is te brengen worde aan de studenten zelf overgelaten; doch het kan nuttig zijn nog eens op het groote belang te

wijzen, dat jongelieden, niet alleen van uiteenloopende studierichting, maar ook uit verschillende kringen der maatschappij zich in hun studententijd gevoelen als burgers van één academie. Kunstmatige afscheidingen in de studentenwereld, welke de vrijheid belemmeren van het verkeer tusschen alle studenten eener hoogeschool, zijn niet overeen te brengen met de breede opvattingen, die men in de studentenmaatschappij zoo gaarne aantreft.

Wie nu geen vreemdeling is in onze studentenverhoudingen weet wel hoe moeielijk het is zulke afscheidingen, wanneer zij eenmaal zijn ontstaan, te overbruggen; maar toch ben ik overtuigd dat deze overbrugging een vraagstuk oplevert, dat nu het eenmaal gesteld is, evengoed kan opgelost worden als zoo menig technisch vraagstuk, waarvan de oplossing aanvankelijk onmogelijk scheen. Wij leven in ernstige tijden, waarin zich ruimere opvattingen baan breken. Mogen deze ook de scherpe afscheidingen tusschen burgers eener zelfde academie en de conflicten, die er het gevolg van zijn, voor goed doen verdwijnen en ze doen plaats maken voor een gevoel van saamhoorigheid, tot voordeel niet alleen van de studenten-zelf, doch ook van de latere ingenieurs, die in het maatschappelijk leven moeten samenwerken.

Hoe onbeteekenend en hoe gemakkelijk op te lossen lijken zulke kleine conflicten tegenover den wereldstrijd, die nog steeds voortwoedt. Ook onze hoogeschool ondervond daarvan in toenemende mate de materiele bezwaren, doch tot dusver mogen ook deze onbeteekenend en gemakkelijk op te lossen worden genoemd. De kolennood maakte dat enkele weinige colleges en oefeningen tijdelijk werden onderbroken, dat andere werden verplaatst naar lokalen, die onder gewone omstandigheden onvoldoende zouden geoordeeld zijn. Vele noodzakelijk geachte uitgaven moesten voorloopig worden uitgesteld.

Doch wie zou hierover thans klagen, nu men toch eenige hoop mag voeden, dat de beëindiging van den grooten strijd nadert? Moge alsdan hier te lande nog meer worden ingezien dan thans, dat het beschikbaar stellen van onbekrompen middelen voor de vorming van wetenschappelijk goed onderlegde leiders van openbare werken en ondernemingen van nijverheid, mijnwezen en scheepvaart behoort tot de eerste eischen ter bevordering van de volkswelvaart. Blijft deze gezonde overtuiging steeds meer veld winnen, dan is ook de toenemende bloei der Technische Hoogeschool verzekerd.

ADVERTENTIE.

EEN SMAKELIJK ONTBIJT } verschaffen U alleen
EEN HEERLIJKE LUNCH }
EEN PRACHTIG SOUPER } MEEUWS' fijne Vleeschwaren.

COÖPERATIEVE KEUKEN
OOSTEINDE 111 :: TELEFOON 407

MENU van 15 tot 22 Januari.

DINSDAG Stampot van roode kool met rollade (bon 51a).

WOENSDAG Erwtensop met spek (indien mogelijk) (bon 49a).

DONDERDAG Lamsregout met aardappelen (bon 52a).

VRIJDAG Magere soep, gehakt balletjes.

ZATERDAG Stampot van snijboonen met rookworst (bon 53a).

ZONDAG Wortelen, aardappelen, roastbeef.

MAANDAG Gebakken lever met aardappelen.

PRIJS PER PORTIE AAN HUIS BEZORGD f 0.30.

Voorwaarde van lidmaatschap van de Cöop. keuken is het storten van f 10,—, welke bij beëindiging van het lidmaatschap worden terugbetaald. Dit geeft tevens recht de thans verstrekte middenstandsporties te betrekken.

Wenscht men dit laatste alleen, dus zonder lidmaatschap, dan is een storting van f 5,— noodzakelijk, zonder latere terugbetaling.

De bezorging geschiedt voorloopig tusschen 4¹/₂—6 uur. (Zondags 12—1 uur). Boekjes met bons voor die porties, alsmede voor bonboekjes voor extra vleesch zijn dagelijks tusschen 10—12 uur aan de keuken te verkrijgen.

HOTEL „CENTRAL”

CAFÉ-RESTAURANT EERSTE RANG,
WIJNHAVEN 6-7, OUDE DELFT 92

AFZONDERLIJKE BILJARTZAAL

AUTO- EN RIJWIEL-GARAGE AAN DE
ACHTERZIJDE DER ZAAK
OUDE DELFT 92, TEVENS INGANG.

ZALEN VOOR VERGADERINGEN,
DÉJEUNERS, DINERS EN SOUPERS.

OOK DINERS BIJ ABONNEMENT

AVONDSHOTELS